

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพและแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุแขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกชุมชนแขวงรองเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร เป็นกรณีศึกษา โดยทำการสำรวจผู้สูงอายุที่มีอยู่ทั้งหมดที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ (ประนอม โอทกานนท์ และคณะ, 2539) พบว่าข้อมูลของการสำรวจสำมะโนประชากรเดิมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากมีการย้ายเข้าย้ายออก มีการก่อสร้างทางด่วน ทำให้บ้านเรือนบางส่วนถูกรื้อถอนไป สภาพของพื้นที่แขวงรองเมืองนั้น ทิศเหนือติดต่อกับถนนพระราม 6 ทิศใต้ติดต่อกับถนนพระราม 4 ทิศตะวันออกติดต่อกับสถานีรถไฟหัวลำโพง และทิศตะวันตกติดต่อกับแขวงวังใหม่ ภายในแบ่งเป็นซอยต่าง ๆ และมีบ้านเรือนตั้งอยู่จำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากร 39,245 คนต่อตารางกิโลเมตร ซึ่งแขวงรองเมืองนี้มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดในเขตปทุมวัน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2533) ดังนั้นเพื่อความสะดวกในการสำรวจและเก็บข้อมูล จึงได้แบ่งพื้นที่ออกเป็นส่วน ๆ (Zone) โดยใช้ถนนเป็นตัวแบ่งเขต ได้ 6 ส่วนด้วยกัน ผลการสำรวจพบว่า มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุทั้งหมด 424 ครอบครัว มีจำนวนผู้สูงอายุรวมทั้งสิ้น 570 คน

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรผู้สูงอายุแขวงรองเมือง เป็นประชากรที่มีจำนวนจำกัด (Finite population) จำนวน 570 คน การประมาณจำนวนประชากรสามารถคำนวณหาขนาดตัวอย่างได้ โดยที่ประชากร 100-999 คน ให้ใช้ขนาดตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 25 ของประชากร (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2534: 71-72; ชญาดา ศิริภิรมย์, 2536: 178-179; ยวดี ฤชา และคณะ, 2537: 84) จึงได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 143 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) ด้วยการจับฉลากแบบไม่แทนที่ (Sampling without replacement)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ฉบับ ประกอบด้วย 4 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ของผู้สูงอายุ ประกอบด้วยข้อคำถามแบบมีตัวเลือกให้ตอบ จำนวน 7 ข้อ

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์การรับรู้ภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบสัมภาษณ์ การรับรู้ภาวะสุขภาพของ ศิริวรรณ สินไชย (2532) ซึ่งมีจำนวน 15 ข้อ โดยให้ผู้สูงอายุเลือกตอบข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของตนเองมากที่สุด ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความที่มีความหมายในทางบวก

ไม่มี ให้ 1 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น
ไม่ตรงกับความเป็นจริงของผู้สูงอายุ

น้อย ให้ 2 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น
ตรงตามความเป็นจริงของผู้สูงอายุน้อย

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความใน
ประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้สูงอายุปานกลาง

มาก ให้ 4 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยค
นั้น ตรงกับความเป็นจริงของผู้สูงอายุมาก

ข้อความที่มีความหมายในทางลบ

ไม่มี ให้ 4 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความในประโยคนั้น
ไม่ตรงกับความเป็นจริงของผู้สูงอายุ

น้อย ให้ 3 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความใน ประโยค
นั้นตรงตามความเป็นจริงของผู้สูงอายุน้อย

ปานกลาง ให้ 2 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความใน
ประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้สูงอายุปานกลาง

มาก ให้ 1 คะแนน หมายถึง ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าข้อความใน
ประโยคนั้นตรงกับความเป็นจริงของผู้สูงอายุมาก

การตัดสินคะแนน คะแนนรวมของการรับรู้ภาวะสุขภาพ อยู่ระหว่าง 15 - 60 คะแนน
ตัดสินระดับของการรับรู้ภาวะสุขภาพ โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแบ่ง
เป็น 3 ระดับ คือ

ดี หมายถึง ผู้สูงอายุมีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเองว่าอยู่ในระดับดี จะมี
คะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ภาวะสุขภาพอยู่ระหว่าง 46-60 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ผู้สูงอายุมีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเองว่าอยู่ในระดับ
ปานกลาง จะมีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ภาวะสุขภาพอยู่ระหว่าง 31-45 คะแนน

ไม่ดี หมายถึง ผู้สูงอายุมีการรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเองว่าอยู่ในระดับไม่ดี
จะมีคะแนนเฉลี่ยของการรับรู้ภาวะสุขภาพอยู่ระหว่าง 15-30 คะแนน

การตัดสินระดับของการรับรู้ภาวะสุขภาพเป็นรายข้อ พิจารณาจากคะแนนค่าเฉลี่ยรายข้อ
แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

ดี หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ภาวะสุขภาพตามรายข้อนั้น ๆ อยู่ระหว่าง
3.01-4.00 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ภาวะสุขภาพตามรายข้อนั้น ๆ อยู่
ระหว่าง 2.01-3.00 คะแนน

ไม่ดี หมายถึง ค่าเฉลี่ยของการรับรู้ภาวะสุขภาพตามรายข้อนั้น ๆ อยู่ระหว่าง
1.00-2.00 คะแนน

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์แรงสนับสนุนทางสังคม เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ
House ซึ่งวัดการสนับสนุนทางสังคม 4 ด้าน คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ การสนับสนุนด้าน
การประเมินตนเอง การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านวัสดุสิ่งของการเงิน
และแรงงาน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ระดับการสนับสนุนทางสังคม จำนวน 14 ข้อ
ลักษณะของคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ

มาก ให้ 4 คะแนน หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมในข้อนั้นตรงกับความรู้
สึกของผู้สูงอายุมาก

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมในข้อนั้นตรงกับ
ความรู้สึกของผู้สูงอายุปานกลาง

น้อย ให้ 2 คะแนน หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมในข้อนั้นตรงกับ
ความรู้สึกของผู้สูงอายุน้อย

ไม่มี ให้ 1 คะแนน หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมในข้อนั้นไม่ตรงกับ
ความรู้สึกของผู้สูงอายุเลย

การตัดสินคะแนน คะแนนรวมของแรงสนับสนุนทางสังคมโดยรวม อยู่ระหว่าง 14-56 คะแนน ตัดสินระดับของแรงสนับสนุนทางสังคมเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจาก คะแนนเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุ คือ

มาก หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับมาก จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมโดยรวม อยู่ระหว่าง 43-56 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมโดยรวม อยู่ระหว่าง 29-42 คะแนน

น้อย หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับน้อย จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมโดยรวม อยู่ระหว่าง 14-28 คะแนน

การตัดสินระดับแรงสนับสนุนทางสังคมรายด้าน กำหนดระดับการสนับสนุนทางสังคมของด้านนั้นๆ จากคะแนนเฉลี่ยเฉพาะแต่ละด้าน และแบ่งเป็น 3 ระดับเช่นกัน โดย

การตัดสินระดับของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ ซึ่งมีคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 5-20 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

มาก หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ อยู่ระหว่าง 16-20 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ อยู่ระหว่าง 11-15 คะแนน

น้อย หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับน้อย จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์ อยู่ระหว่าง 5-10 คะแนน

การตัดสินระดับของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินตนเอง ซึ่งมีคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 3-12 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ

มาก หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินตนเองอยู่ในระดับมาก จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินตนเอง อยู่ระหว่าง 10-12 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินตนเองอยู่ในระดับปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินตนเอง อยู่ระหว่าง 7- 9 คะแนน

น้อย หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินตนเองอยู่ในระดับน้อย จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านการประเมินตนเอง อยู่ระหว่าง 3- 6 คะแนน

การตัดสินระดับของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 2-8 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ

มาก หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับมาก จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ระหว่าง 7-8 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ระหว่าง 5-6 คะแนน

น้อย หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสารอยู่ในระดับน้อย จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านข้อมูลข่าวสาร อยู่ระหว่าง 2-4 คะแนน

การตัดสินระดับของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุสิ่งของ การเงินและแรงงาน ซึ่งมีคะแนนรวมอยู่ระหว่าง 4-16 คะแนน แบ่งเป็น 3 ระดับ

มาก หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุสิ่งของ การเงินและแรงงาน ในระดับมาก จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุสิ่งของ การเงินและแรงงาน อยู่ระหว่าง 13-16 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุสิ่งของ การเงินและแรงงาน ในระดับปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุสิ่งของ การเงินและแรงงาน อยู่ระหว่าง 9-12 คะแนน

น้อย หมายถึง แรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุสิ่งของ การเงินและแรงงาน ในระดับน้อย จะมีค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมด้านวัสดุสิ่งของ การเงินและแรงงาน อยู่ระหว่าง 4-8 คะแนน

การตัดสินระดับของแรงสนับสนุนทางสังคมเป็นรายข้อ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยรายข้อ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

มาก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมแต่ละข้อนั้น อยู่ระหว่าง 3.01-4.00 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมแต่ละข้อนั้น อยู่ระหว่าง 2.01-3.00 คะแนน

น้อย หมายถึง ค่าเฉลี่ยของแรงสนับสนุนทางสังคมแต่ละข้อนั้น อยู่ระหว่าง 1.00-2.00 คะแนน

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แหล่งที่ให้การสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ คู่สมรส บุตร ญาติ เพื่อน และเจ้าหน้าที่ โดยผู้สูงอายุสามารถเลือกตอบแหล่งที่ให้การสนับสนุนทางสังคมได้มากกว่า 1 แหล่ง มีจำนวน 14 ข้อ

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์การปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจากการแบ่งกิจกรรมของ Lemon et al. (1972 cited in Burnside, 1988: 95) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งกิจกรรมเป็น 2 แบบ คือ

กิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ เป็นกิจกรรมที่ทำภายในครอบครัวและสังคม จำนวน 12 ข้อ
 กิจกรรมแบบเป็นทางการ เป็นกิจกรรมที่ทำกับผู้อื่นในลักษณะของสมาชิก สมาคม หรือ ชมรม จำนวน 8 ข้อ ซึ่งลักษณะคำตอบของกิจกรรมทั้งสองแบบ เป็นระดับความถี่ของการปฏิบัติกิจกรรม มี 4 ระดับ คือ ปฏิบัติสม่ำเสมอ ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง ปฏิบัติน้อยมาก และไม่ปฏิบัติเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

ปฏิบัติสม่ำเสมอ	ให้ 4 คะแนน	หมายถึง ผู้สูงอายุปฏิบัติกิจกรรมนั้น 3 ครั้งขึ้นไปใน 1 สัปดาห์
ปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้ง	ให้ 3 คะแนน	หมายถึง ผู้สูงอายุปฏิบัติกิจกรรมนั้น 1-2 ครั้งใน 1 สัปดาห์
ปฏิบัติน้อยมาก	ให้ 2 คะแนน	หมายถึง ผู้สูงอายุปฏิบัติกิจกรรมนั้นน้อยกว่า 1 ครั้งใน 1 สัปดาห์
ไม่ปฏิบัติเลย	ให้ 1 คะแนน	หมายถึง ผู้สูงอายุไม่ปฏิบัติกิจกรรมนั้น ๆ เลย

เกณฑ์ในการตัดสินคะแนน คะแนนรวมของการปฏิบัติกิจกรรม อยู่ระหว่าง 20 - 80 คะแนน ตัดสินระดับของการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมทั้งหมด คือ

น้อย หมายถึง ผู้สูงอายุปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับน้อย จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 20-40 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมในระดับปานกลาง จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 41-60 คะแนน

มาก หมายถึง สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมในระดับมาก จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 61-80 คะแนน

ส่วนการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ และแบบเป็นทางการนั้น จะกำหนดระดับของการปฏิบัติกิจกรรม จากคะแนนเฉลี่ยของกิจกรรมแต่ละแบบ โดย

การตัดสินคะแนน การปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ คะแนนรวมของการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ อยู่ระหว่าง 12-48 คะแนน ตัดสินระดับการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 3 ระดับ คือ

น้อย หมายถึง ผู้สูงอายุปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ อยู่ในระดับน้อย จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 12-24 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ อยู่ในระดับปานกลาง จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 25-36 คะแนน

มาก หมายถึง ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมแบบไม่เป็นทางการ อยู่ในระดับมาก จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 37-48 คะแนน

การตัดสินคะแนน การปฏิบัติกิจกรรมแบบเป็นทางการ คะแนนรวมของการปฏิบัติกิจกรรมแบบเป็นทางการ อยู่ระหว่าง 8-32 คะแนน ตัดสินระดับการปฏิบัติกิจกรรมเป็น 3 ระดับ คือ

น้อย หมายถึง ผู้สูงอายุปฏิบัติกิจกรรมแบบเป็นทางการในระดับน้อย จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 8-16 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมแบบเป็นทางการในระดับปานกลาง จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 17-24 คะแนน

มาก หมายถึง ผู้สูงอายุมีการปฏิบัติกิจกรรมแบบเป็นทางการในระดับมาก จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 25-32 คะแนน

การตัดสินระดับการปฏิบัติกิจกรรมเป็นรายชื่อ โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับการปฏิบัติกิจกรรมตามรายชื่อ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

มาก หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมตามรายชื่อ อยู่ระหว่าง 3.01-4.00 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมตามรายชื่อ อยู่ระหว่าง 2.01-3.00 คะแนน

น้อย หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมตามรายชื่อ อยู่ระหว่าง 1.00-2.00 คะแนน

การหาความตรงและความเที่ยงของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือ (Content Validity) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นทั้งหมด ไปหาความตรงตามเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน (เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน ครอบคลุม และความเหมาะสมของเนื้อหา) ประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ จำนวน 1 ท่าน อาจารย์พยาบาลผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนผู้สูงอายุ จำนวน 4 ท่าน อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในการทำวิจัยเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ผู้มีประสบการณ์ในด้านการสอนและการทำวิจัย จำนวน 2 ท่าน ผู้อำนวยการศูนย์บริการทางสังคมผู้สูงอายุ จำนวน 1 ท่าน และผู้ปกครองสถานสงเคราะห์คนชรา จำนวน 1 ท่าน หลังจากผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

2. การหาความเที่ยงของเครื่องมือ (Reliability) ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในแขวงวังใหม่ จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเที่ยง ในแบบสัมภาษณ์ 3 ส่วน คือ การรับรู้ภาวะสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ผลดังนี้

การรับรู้ภาวะสุขภาพ .88

การสนับสนุนทางสังคม .85

การปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ .65

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุตามแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตลอดจนตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการเขตปทุมวัน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในแขวงรองเมือง กรุงเทพมหานคร

2. ผู้วิจัยไปพบผู้สูงอายุที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแต่ละคนที่บ้าน โดยการแนะนำตัว ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขอความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์รายละเอียดประมาณ 40 นาที

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุ ในเดือนกุมภาพันธ์ 2540

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ได้ครบตามต้องการ ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences version PC) โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ภาวะสุขภาพ แรงสนับสนุนทางสังคม และการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดระดับ

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ภาวะสุขภาพ และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติกิจกรรมของผู้สูงอายุ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์การจรรยา (Contingency Coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-square test) ที่ระดับ .05